

LA TRALLA

SURT ELS
DIVENDRES

5.

Diputació, 262

Els suplicatoris

Els niños republicans
molt contents ab la pilota
que en Maura 'ls posa á las mans,
no saben, pobres infants,
que aquesta pilota, explota.

L'assumpo del día pels que no'ns preocupem gayre de la guerra Rus-japonesa, es la qüestió dels Suplicatoris batejada per la gent de Madrit ab el sobrenom de *Concordato rojo*.

De las sessions borrascosas del Congrès motivadas per la discussió d'aquest assumpto se'n despren que á España hi han diputats sobre'ls quals pesan acusacions d'estafa, d'homicida y de lladre. Que la societat que te dret á exigir satisfaccions als autors d'aquests delictes, se veu preterida á la voluntat d'uns quants escandalosos que han obligat al quefe del govern á perdonarlos, tement per la següretat del poder. Y se'n desprén finalment que *entre bobos anda el juego* y que la política espanyola no es altra cosa que un mangoneig indecent en el qual els homes de més oposadas ideas pactan indecorosament rifantse del poble que'ls manté.

En Maura necessitava una arma de defensa contra'ls atacs de las minorías y en els suplicatoris la trobá. Especialment els republicans eran els que ab més perill se trobavan cas de que haguessin sigut concedits els suplicatoris, porque al menys tres d'ells haurian anat de dret á la presó y no per delictes polítics sinó per delictes comuns dels que cometen cada dia els estadants de la gardunya. Pero tant va ser l'horror que'ls hi causá la treta d'en Maura, que la oposició va esser tant poderosa que obligá á n'el amo d'Espanya á recular puig que trontollava el setial del poder.

La reculada de'n Maura demostrá fins ahont arriba la seva astúcia que molts confonen ab talent.

Es cert qu'en Maura ha reculat accedint á la denegació dels suplicatoris, pero no es menys cert que al recular no ha perdut la seva calma y s'ha aprofitat de la satisfacció de las minorías pera felshi apropar ab la sola oposició de'n Vallés y Ribot, una adició al reglament del Congrès que farà mal d'aquí en endavant y de valent, als diputats que amparats ab la immunitat parlamentaria cometian tota mena d'accessos penats per las lleys.

Aquesta reforma consisteix en formar una comissió de vuyt diputats corresponents quatre á las minorías y quatre á la majoría que presidits pel president del Congrès entendran en la resolució dels suplicatoris, afegint que en cas de que en el transcurs d'un determinat número de sessions, la comissió no hagués dictaminat, s'entendrian per concedits els suplicatoris.

El republicans han accedit y fins se fan els alegres com si haguessin lograt una gran victòria, lo que vol dir que no han entés ó han fet veure que no entenían la trastienda que porta el tal acort.

La canalleta republicana després de marra-

nejar ha obtingut la joguina, pero que vagi en compte que la pilota qu'en Maura's hi ha donat pera entretenirse porta pistons Orsini que a la més petita topada els explotarán a las mans.

La cosa are per are no's va ni's vé. Sols hem de dólrens, cont a homes honrats, de que hágin quedat impunes certs delictes comuns, que mereixen presiri.

Ab aquets precedents la investidura de Diputat no fora més que un passaport de lladre.

GNOM

ENTRE ELLS

—Se'l saluda don Antoni.
—Tant de gust don Nicolás.
—Dispensará que m'assenti, perque arribo molt cansat.
—Si home, sí; tingui, fumi y reposi entretant, que no cal amohinarshi, perque l'estiu es pesat.
—Ja pot dirho; jo venia, com vosté suposará, a parlarli d'un assumpto d'importancia capital, que té girada la clepsa del partit republicá.
—Bravo, espliquis y disposi.
—Home, ja ho pot suposar, vinguí per demanar clemencia.
—Lo que'm demani tindrà, estich a punt de servirlo, vosté parli, que ja ho sab.
—Rés, lo dels suplicatoris que no pot tirá endevant.
—Miri, si li es necessari farém que tiri endetrás, y santo y bueno.

—Conforme;

ara ja pot demanar lo que vulgui en recompensa, del partit republicá, que ja sab que's de la pasta dels melindros ensucrats.
—Poqueta cosa, permeti qu'estrenyi la seva mà, perque es aixís que m'agrada sentirlo don Nicolás; jo desd'ara li asseguro que ja quedan colocats dintre la confiteria del pasteig nacional tots, vosté y fins al més ximple de tots els seus diputats.
—Ho celebri senyor Maura, serém humils, serém xays.
—Ab aixó li dono'l medi de poguer seguir tirant ab una mica d'empenta el partit republicá, predicant aquells romansos que no poden venir may.
—Ho reconech; pero digui, a qué'ns obliga?

—Veurá, rés, un petit sacrifici que no dona cap trevall; fer, sab, l'estira y arronsa dels governants del Estat, d'aquí s'obté y d'aquí venen pel profit particular, las combinacions, els pactes, els enredos naturals, las retiradas pel foro ab els mutis obligats, tot lo que las circunstancias reclaman a cada pás, per ajudar que governi la política actual.
Aixó té la gran ventatja que'l poble republicá no ho entén, perque no allarga gayre més enllá del nás, ¡ja veu qu'es una delicia fer pastells al meu costat!
—Aixó m'agrada, conformes de tota conformitat.
—Ara, la primera feyna per las sessions de demá, es fer un xich la bugadera, vaja, alló acostumat, de dirse brétols, canallas, y lladres y criminals, y promoure desafios, y volguerse aixafá'l nás; y ja té'ls suplicatoris...
—Que navegan riu avall; moltes gracias don Antoni.
—Passióbé don Nicolás.
—Aquí tenen la entrevista de la conxorxa flamant que, ab aquest assumpto, acaban de fer els republicans, aquells revolucionaris que volian acabar ab trono y ab monarquia, y ab clero y ab societat, els veyém ajonollarse

fent el paper d'escolá, llepant las botas d'en Maura per seguir pastelejant.
¡Si vostés volen, la massa ja ho trobará natural!

PEP DE LA TRALLA

COMEDIANTS

Si no fes molt temps que estém convenuts de las conxorxas d'en Salmeron y en Maura, els debats parlamentaris d'aquets últims dias ens haurian acabat de demostrar fins a la evidencia els pasteijos d'aquets dos santons de la política espanyola.

Mireu que's necessita estar cego pera no veure la comedia indigna que están representant devant del poble aquets senyors.

Comensá el pasteig ab l'acta de Calatayud; allí el districte es eminentment republicá; els republicans, donchs, acordaren anar a las urnas ab esperansas més que seguras de sortir victoriosos, pero heus aquí que a en Maura li convenia ó volia que'l districte fos pera'l seu fill; parlá ab en Salmeron, aquest desautorisá als republicans de Calatayud, y'l fill del President de ministres sortí diputat sense oposició. Primera prova de pasteig.

Segona. En Maura s'empenyá en que'l Rey d'Espanya havia de visitar Catalunya, mes no trobava may'l moment oportú, pero'l dia que li convingué ab un grapat d'or tapá la boca dels nostres revolucionaris (?), y'l Rey d'Espanya se passejá de brasset ab molts alcaldes republicans de nostra terra. Y vingan provas.

Las immoralitats del Ajuntament de Valencia no poden ser més notorias, s'han provat ab provas irrefutables, d'aquellas que no deixan lloch a dubte, y, no obstant, el Govern del senyor Maura, ab tot y haver promés a n'el governador d'aquella ciutat, senyor Capriles, que destituiria als regidors culpables, tot d'un cop deixa corre la suspensió devant la promesa dels republicans d'en Blasco Ibáñez de rebre be al Rey quan aquest visités Valencia; pero a n'aixó els sortí la criada respondona en la persona d'en Soriano, y aquest, sense embuts, explica en ple Congrés tots los contubernis d'aquells ab en Maura, ab lo fi que ja havém indicat.

Allavors, devant d'aquesta reventada tant pera'l Govern com pera'ls republicans, acordaren las duas parts armar lo gran escándol, fent veure que's barallavan, perque'l país cregués que no hi havia pactes de cap classe, y retregueren la cuestió del suplicatoris y fillets que be que la feyan la comedia! qualsevol que no'ls conegués s'hauria cregut que ho feyan de debó, y'l resultat ja l'havém vist: moltes paraulas, moltes amenassas, algunas campanetas trencadas, y'ls suplicatoris contra'ls Lerrroux y Blasco sense aprovar (aquest era'l tracte).

Ab tot, hi hagué una tarde que Don Nicolás estigué expontani (¡pobre home! es veu que li passa lo que a n'el burro del quento, que per molt que'l disfressessin sempre ensenyava las orellas); ens referim quan digué fentse l'enfadat: "que si se aprobaban los suplicatorios el Rey no visitaria tan tranquilamente las ciudades del itinerario regio como habia visitado hasta ahora: "ergo els republicans fiins are han contribuít al éxit del viatjes reys y... seguirán contribuhinshi si aixís li convé a n'en Maura, tota vegada que aquest ha retirat els suplicatoris... per are.

¡Quanta farsa! ¡Hi haurá encare cap republica de bona fé que cregui ab aquets pastetas? ¡Hi haurá cap catalá que pugui creure en la regeneració que predicán lo mateix en Maura que en Salmeron?

Ho duptém, y si n'hi ha algun pitjor per ell.

FIBLÓ

En Salmeron, cobra

Sr. Director de LA TRALLA.

Present.

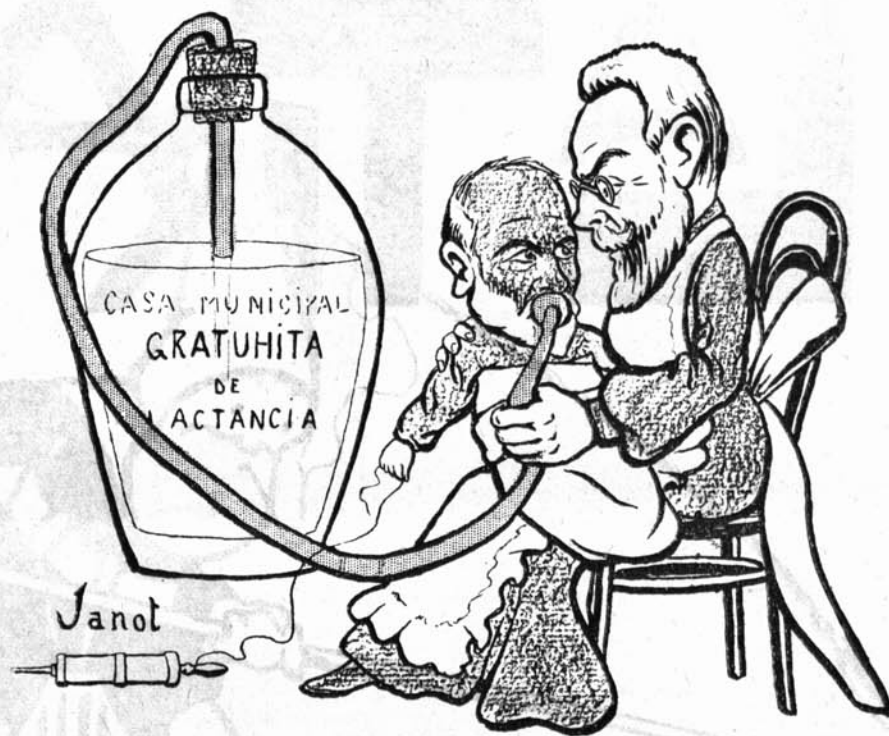
Barcelona, (Poble Nou) 10 Juliol de 1904.
Molt Sr. meu. Desitjaria de la seva amabilitat publicá aquesas quatre ratllas referents a un assumpto de cabdal importancia:

Un obrer federal va fer una aposta ab altres que eran unitaris, de que'n Salmeron cobra la cessantia de Ministre y en Pi y Margall, no l'havía cobrada may.

Per averiguarho varen anar a la redacció de *El Diluvio* y varen dirlos que l'únich que l'havía cobrada era en Castelar, per lo tant en Salmeron y altres no la cobraven.

Com en lo setmanari que vos dirigiu, en lo últim número deya al revés de *El Diluvio* referent a n'en Salmeron vos demano estampeu eu lo periódic tots los datos que tingueu per afirmarho y vos

L'Ardit inspector de la llet

El nano que estará més ben alimentat.

feu solidari de lo que va sortir imprés en la setmana parrera.

Delo qu'en quedarà molt agraht aquest obrer federal y el qu'escriu aquesta carta.

MIQUEL BASTÉ JACAS

Donchs nosaltres en contra de lo qu'els digueren en lo *Diluvio* y en contra de las afirmacions dels obrers unitaris afirmém y sostenim que D. Nicolás Salmeron segueix cobrant de la Monarquia com a exministro de la República.

Aixís com en lo *Diluvio* els digueren que l'únich que la cobrava era en Castelar, nosaltres també sostenim que l'únich que la renunciá y per lo tant no la va cobrar may fou en Pi y Margall.

Per no cobrar la cessantia es precis renunciarla y en aquet cas la *Gazeta* publica la renuncia.

Desafiém als que diuen que en Salmeron no la cobra qu'ens presentin la *Gazeta* ahont consti que l'ha renunciada, cosa que no podrán ferho per que no existeix tal renuncia; ergo D. Nicolás segueix cobrant... y que vagin sonant els músichs.

¿Es compatible lo Catalanisme y l'Anarquisme?

(Apropósit de la pregunta 9.ª)

Es necessari avans de fer cap afirmació categórica, aclarir lo que s'entén per Anarquisme. La pluralitat d'apreciacions d'aquest concepte fan que prengui un ó altre color segons el temperament ó estat intelectual de cada individu.

Segons l'enteném, es en pocas paraulas, com deyam en la resposta que ferem en LA TRALLA del 8 de Juliol: "Un conjunt d'individualitats que volen desenrotllarse lliurement segons las tendencias de llur propia naturalesa sense que cap d'ellas imposi a altres sas propias concepcions económicas, intelectuales ó morals... etc."

Sabut es que en l'Anarquisme no existeixen fórmulas d'organización concretas y sí solsament principis generals d'una veritat y rahó indestructibles encare que *invisibles* en el sí de la nostra societat actual, mes no mancadades de rahó d'esser en un medi favorable que no es gens aventurat concebir.

Aquest ideal que aixís considerat pot trobar-se dintre de tot home que sentí noblement, aquesta suprema aspiració d'un món mellor més fácil de somniar que d'explicar, es tan vell com las societats humanas y d'entremitj del guspireitj del xoch de las lluytas socials s'ha aixecat com una flamarada clamorosa de pietat y de justicia.

Está clar que en anarquisme com en tota idea que conta ab adeptes més ó menys conscients hi existeix un nombre de subjectes que més que per fins elevats son moguts per baixas y egoístas passions en el sentit més equivocat del egoisme, y en aquet cas lo mateix pot trovarshi el rich més especulador que'l jornalero espavilat que sab trobar la manera de posarse al lloch que avans ocupaba el seu amo sense conciencia; allavors en aquets individuos las ideas perden llur valor y sos efectos son tan nuls com aquells que convensuts de la bondat y honradesa d'un ideal es convertissin en fanáticos contempladors de sos principis sense lluytar per ells ab las mellors armas possibles.

Si el Catalanisme es un moviment reivindicador de personalitat étnica, si com a reivindicació li proporciona com a mitjà de defensa, sigas ja que la deslliura d'una naturalesa que és contraria a sa naturalesa y a la naturalesa humana, medís que la fan apte a un esbandiment progressiu tot permetentli que puga assimilarse las modalitats socials que mes s'avingan a las necessitats de sa propia naturalesa, ha d'esser

incompatible a l'idea d'anarquisme que lleugerament havém exposat avans?

¿Qué es donchs el Catalanisme sinó un grahó de la immensa escala de la evolució per que haurán de passar necessariament tots els pobles que sigan verdaderament progressius?

S'ens dirá potser que l'Anarquisme nega tota autoritat y que'l Catalanisme l'accepta... está clar que l'accepta mes no com a finalitat definitiva; l'accepta com a medi per arribar gradualment a un fi lo més perfecte possible, perque'l Catalanisme viu en los nostres temps y la experiencia ens demostra que avuy l'Estat es mal necessari y per aixó mateix el volém llogich d'acort ab els veraders progressos que la ciencia ens ha demostrat. Es molt just que combatém un Estat tiránich, absorbent, atrassat, illogich y desequilibrat y ens quedém ab un Estat just representatiu dels bons y dels sabis, amatent a la protecció y ajuda a tot lo que tendeixi a las verdaderas lleys de justicia y amor entre els homes.

Fora incompatible el Catalanisme ab l'Anarquisme per aquells que Catalunya la volguessin eterna esclava de lleys y dogmas definitius, cristallissats de sistemas d'estancament que foran contraris a la mateixa naturalesa de las societats humanas quin moviment es constant, variable; els pobles poden caminar avant ó endarrera, mes al fi caminan. El poble que volgués restar quiet escriuria fredament el seu index: deixém el llibre ben obert perque puguin continuarlo els més valents dels més bons.

J. R. C.

FLIST - FLAST

Fa ja setmanas que molts esperan saber l'arcalde qu'es nombrará. Jo no ho sé encare ni puch saberho pro puch juralsi sense cap pena qu'el qu'es d'arcalde no'n faltarà. (1)

Els japonesos apretan y'ls russos vinga llepar n'obstant aquets amenassan dibent que s'els menjarán lo que no fan perque'ls altres seguintlos apallissant els diguin que poden ferho quan tinguin fora'ls caixals.

Are si que va de sério m'ho ha dit un republicá: Nicolás, el gran republicó dintre poch arribará. Será un desfet de grandesa, un arribo a lo real. ¡Ah! y després bons crits de ¡Viva! ¡Viva la igualdad social!

UN BREVIARI

(1). Com que Un breviari es a tora no sap que a horas d'are ja disfrutém arcalde nou y flamant.

CONTROVERSIA

Sr. Director de LA TRALLA:

Salut.

Havent llegit en LA TRALLA corresponent a la darrera setmana de Juny un article titolat "A rectificar!" firmat per *Fritz* y aludint als anarquistes Ojeda y Saavedra, agradantme molt la forma respectuosa del indicat escrit y no trobantse actualment a Catalunya els referits llibertaris, tenint en compte que LA TRALLA ab molt bon acort ofereix tribuna lliure pera discutir y aclarir punts y dubtes referents a la política y a las modernas idees autonomistas y sociològiques, jo, obrer anarquista y per lo tant amant de la conversa instructiva y de la discussió serena, me proposo demostrar en las columnas de LA TRALLA admetent controversia, lo següent:

"Que'l Catalanisme desde el moment que admet todas las formas de govern establertes y autónomas, es posa en el mateix nivell de las Repúblicas y Monarquías actuals ahont imperant-hi la autonomia regional, son també enemigas implacables de las reivindicacions obreras."

"Que cap idea que deixi en peu las causas generadoras del malestar social pot dur a cap l'aspiració de benestar dels obrers ni perfeccionar als homes."

"Que sols en l'Anarquia pot regenerarse y redimirse l'humanitat."

Esperant que en el pròxim número de LA TRALLA será contestada la meua proposició el saluda afectuosament

JOSEPH MAS-GOMERÍ

Admesa la controversia sobre aquest punt per lo company *Fibló*, devém advertir que sols se concedeix un torn en pró y un en contra pera un mateix assumpte.

LA REDACCIÓ

EXPERIENCIA

Verdaderament no te qualificatiu lo procediment que encare segueixen alguns catalans de nostres dias ajupintse mansos sota el jou de la corruptela política d'Espanya.

Aqueixos ignoscents germans nostres que com las perdis s'ajocan ab l'enlluernó d'un fanal forsa resplandent, aqueixos catalans que encara s'ilusionan ab els partits polítics y d'ells ho esperan tot y tot ho creuen, ho fan aixís perque no tenen experiencia.

Per trobar un mirall del tot ajustat a n'aixó y que fidelment ensenyi los resultats que de ferho aixís va treuen un altre generació, no hem de girar la vista molt lluny, lo tenim molt aprop, casi en nostres dias. Mirém sino lo sigle XIX, y tot seguit ens horroritzarem ab l'estudi d'aquellas generacions, arreu veurem las familias assoladas per la miseria, per tot trobarem los pobles invadits pels exercits y consecutivament observarem l'agricultura, la industria y lo comers completament paralisat y olvidat.

Muxigangas, couplets, bullangas, barricadas y altres actes d'aquest istil deshonran descaradament la memoria d'aquells ilustres patricis per qui l'Historia guarda sempre una página d'or; era l'espectacle que oferia la Espanya del sigle passat.

Y pensar que la major part de las vegadas tants esforços s'esmeravan solament per seguir l'indicació d'un home de mes ó menys popularitat ique pel mes insignificant conflicte es lograva que las masses sortissin al carrer escampant la miseria y espargint l'odi! que arribaren en fi, a executar tantas etzegalladas per no treuen may cap profit! y era qu'els mancava l'instrucció; avuy tenim ja l'ocasió d'observar ab mes deteniment aquellas fetas perque la distancia ens ho permet, y estich se-

Las caloradas del Congrès

Vist ab el calor que's prenen las cosas en el Congrès, are'ls Pares de la Patria hi assistirán sense gech.

gur que ls que siguin supervivents han de regoneixer las erradas en que mantingueren lo temperament de la seva joventut.

Allavors no's conexas en lo més mínim lo que era un sentiment social, en prou feynas aquellas masses populars lo sentian algún cop, y per aixó no es estrany que s'entreguessin a n'aquellas lluytas estérils ab lo desenfré ab que s'hi entregavan. Tothom lluytava per un partit polítich diferent ab un seguit llarch d'aconteixements nous y sensacionals que ràpidament influían en l'ànim inconscient d'aquella generació, sempre lluytant contra amichs y contra estranys alternativament.

Ara hem passat uns quants anys y ja podém preguntar: quin benefici hem lograt de aquellas contendas? cap de bó, molts de dolents, molts, moltíssims, no cal enumerarlos: la apreciació del lector es suficient per compendehre.

Y ens pot semblar veritat que després d'una experiencia tan demostrativa tornin a existir en nostres dias catalans que s'empenyin en seguir cegament als políticayres? seria per cert ben estranya aquesta reflexió si els catalans de que parlo fossin ben catalans, pero si ens recordém que la descatalanizació regna encara en alguns de la nostra rassa ja no ho trobarem pas tan estrany.

Y per aixó creyém los catalanistas que no es ab la política d'istil madrileny de la manera que trobarem lo nostre remey; pera lograr alguna cosa precisa primerament fer verdaders catalans, serho ab fermesa, ab decisió, per tot arreu, sens donar-sen vergonya, que sols rejuvenint lo carácter catalá en nostras conciencias, y expulsant de nosaltres aqueixas influencias que encarnan lo *quijotisme* y la corrupció, lograrem donar un gran pas en la cultura social de Catalunya, y lo poble qu'es culte es forsosament lliure y... «poble lliure es poble fort.»

PERE B. TARRAGÓ

Ignorancia

No pot menys mon cor qu'entristirse fonsadament al veurer l'extesa qu'está l'ignorancia, avuy en dia, entre nostres germans de patria.

Aquesta decadencia del poble catalá, Catalunya, no n'ha sigut pas may mereixedora; perxó els que l'estimém a nostra mare patria, els que l'aymém de veras, ab tota la nostra ánima, ens ha de doldrer forsosament aqueix atrás qu'estém sufrint.

¡Pobra Catalunya! Qué cara é injustament pagas una falta que may has comés.

Malehida siga mil voltas l'ignorancia que enfosquit lo cervell de l'home, entorpeix son camí vers lo progrés y la civilisació.

¿Qué havém fet? ¿Qué ha fet nostre poble perque degui suportar las desgracias y miserias qu'ens imposa eixa tan repugnanta ignorancia? ¿Per qué continuament deu haber d'esser víctima de vils enganys?

No hi ha cap rahó, més ó menys discutible ni més ó menys entenimentada; es impossible que pugua haver-nhi ni una que surti a la defensa d'aqueix conjunt de miserias que, provinent d'altas y baixas esferas, influeixen en gran manera en la desmoralisació y corrupció de nostre poble, desviantlo sempre de tot lo que siga orientació vers la llum y facilitantli tantsols els medis perque segueixi essent ignorant. Que mentres ho siga, mentres no coneixi sos explotadors, aquestos podran anar vivint y ell per més campanyas sorollosas, per més esforços y violencias que fassi, sempre es veurá rodejat de miseria; sempre per lliure que's crega, no será més qu'un esclau; l'ignorancia l'tindrà sempre subjecte dins d'un petit cercle, desd'ahont no ovirará jamay aquella llum, única que pot senyalarli el verdader camí de sa redempció.

Els catalans (á excepció dels borts; dels indignes d'haber nascut en eixa may prou preuhada terra), tenim massa bona fe; nosaltres diém y obrém ab el cor a la ma.

Els catalans verdaders, els que n'nostres venas no hi corre més que sanch heretada d'aquells avantpassats que de tot cor la derramaren en defensa de la llibertat de la patria, nosaltres odiém la mentida; la mala fe, la traició, y si en aqueixas cualitats ben dignas d'un home, si ls que las posseheixen no tenen per culpa de una mala administració l'ilustració deguda; si sos governants permeten que l'ignorancia predomini en son esprit, aquellas bonas cualitats, aquellas indiscutibles condicions del home catalá no son més qu'una joguina per la política, que l fa víctima d'ellas mateixas; que l fa més d'una volta un ser molt inferior a lo que podria esser, puig sembla que no tinga altre utilitat dins del camp polítich hont se determina son benestar y progrés, que la de constant servidor de qui viu explotantlo miserablement, puig segueix ignoscentment, sempre, a tot'hora a aquell son explotador, a aquell home qu'ell enlayra sens reflexionar que tant com més l'aixeca, més petit é ignorant se fa ell mateix.

L'home que no sent ni pensa, per bo que siga, per cualitats que tinga, es víctima a cada moment d'aquets xerraires explotadors

qu'encara pensan y senten menys qu'els que ls segueixen, per no dir gens, y tan sols per satisfer llurs ambicions personals ó llurs bestials passions, enganyan injustament a aqueixas masses d'homes predicantloshi un benestar hermosíssim, una vida plena de plahers y ditxas. Y tot mentidas y res més que mentidas.

Y sempre l'ignorancia imperant sobre la bona fe, sobre l'cor; y sempre la malicia, lo dolent, lo detestable dominant l'ignorancia, aprofitantse dels bons sentiments y la mentida triomfant sempre de tot aquell conjunt que, senyalantli un bon camí, arribaria ab ben pocs esforços a satisfer l'ambició de progrés, de llibertat; arribaria al cim de aquella montanya, desd'ahont podria contemplar, sens donarse compte dels mals avans suferts, de las angúnias y contratemps sobrevinguts en nostra carrera, tot un cel de virtut, de bondat y honradesa, d'hermosa vida.

La pujada que conduceix a aquell cim, nosaltres be prou que la senyalém; be prou que ns esforcém en ensenyarla; mes també som víctimas d'aquella ignorancia del nostre poble.

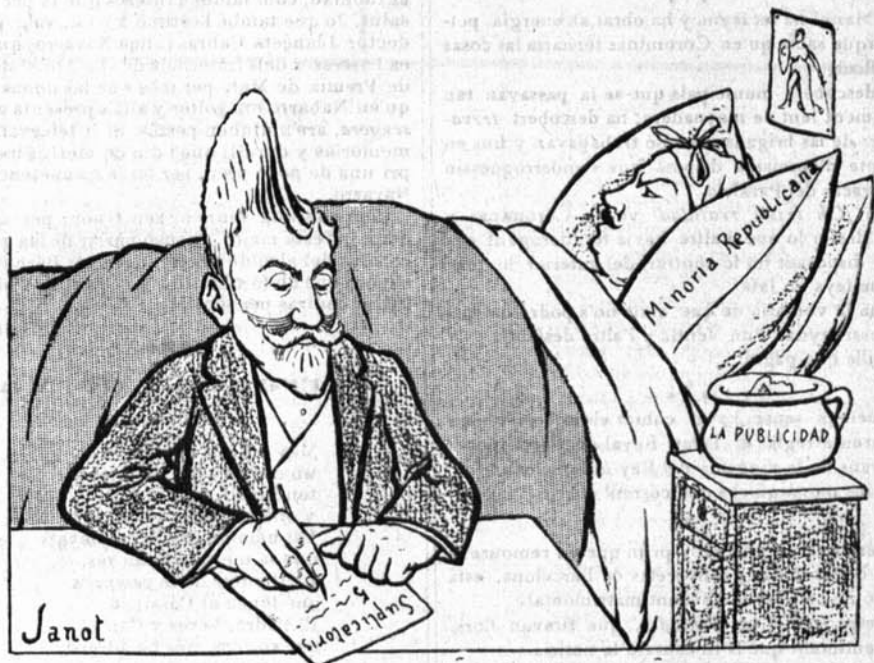
No vol creurens.

Y es perque no ns comprén.

S. MOYA Y BURRUT

Tarragona, Juny 1904.

Més dels suplicatoris

Recepta d'aquest metje... no sé perque'ns sembla que será pitjor el remey que la malaltia...

Tribuna de "La Tralla,"

La falta d'espai no'ns ha permés publicar en aquest número las respuestas rebudas.

A n' en Galí y Porrera

Regidors per lo districte 9.é y en especial a los zúdditos de «Lerrouch y C.» en Liquidación» en este diztrito:

L'altre dia, no'n fá gayres, preguntávau lo que volían els regionalistas; ¿no ho sabeu? sembla estrany que vos atreviu a combatiros careixent del coneixement de causa. Jo vos haguera contestat lo que ara segueix:

Els regionalistas volen que Castilla sigui dels castellans, Mallorca dels mallorquins, Valencia dels valencians, Aragó dels aragonesos, Catalunya dels catalans...; dels espanyols Espanya. Volen que todas las antigas nacionalitats de la Península puguin governarse segons sas costums, sa llengua, sas lleys, sas aspiracions, sa manera d'esser en lo especial d'ellas y puguin administrarse lliurement sos particulars interesos. Volen que l'Estat sigui, no un centre de corrupció que usurpi impunement contra justícia, ls drets de las nacionalitats que l forman, dominant é imposantse per la forsa, sino un llas d'unió verdadera, un abrás de germanor, entre nacions germanas un dia independents, que per ésser més fortas, protegintse y defensantse mutuament viuen unidas, no per la forsa dels més, sino per son amor é interesos; volen que l poder central tinga todas las atribucions necessarias pera la bona marxa del Estat y que l poder central siga directe dels interesos generals del mateix.

De todas maneras, tant si ho sabíau com no, sempre vos instruirá.

CEBALLOT

Avis

Devém advertir als nostres benivolguts corresponsals literaris que no estranyin d'aquí en endavant no veure insertadas las cartas que passin d'una quartilla, puig anirán rigorosament al cove las que no compleixin las disposiciones publicadas en el Bando de fetxa 10 de Juny.

A Arenys de Mar els agents de la autoritat, per ordre del jutje, ó sian els dependents del Govern d'en Maura, del regionalista Maura, del talentarro d'en Maura, varen fer retirar las banderas catalanas del local ahont se celebrava la Festa dels Jochs Florals d'Arenys.

Ho trasladém als regionalistas enamorats d'en Maura y als que creyan que atansantse al Rey forram felissos.

Inclós als organiscadors de la Festa que tenian l'honor de fer constar en el Cartell un premi ofert pel Rey d'Espanya.

En breu se repartirán els títols de Propagador de LA TRALLA a tots els companys que s'han inscrit que son ja un bon nombre.

A instancias d'alguns d'ells no s'han publicat las llistas com havíam ofert.

Del antich company en Catalanisme y sempre jove escriptor en R. E. Bassegoda, havem rebut un exemplar de son darrer volum «Quatre versos.»

No tenint nosaltres lloch exclusiu destinat a fer critica bibliográfica, ens limitém a recomanar aquesta obra a tots els nostres llegidors ayments de la literatura de la terra.

Al autor li remerciém coralment la distinció que ens ha fet ab la remesa de son volum.

Nosaltres que no estém per cansons, (entenguis en sentit figurat) hem tingut una grossa alegría al rebre las cansons catalanas lletra de l'Apeles Mes-tres y música de C. Karr sobre las poesias «Cansó trista» y «Preludi de Primavera».

Nos abstenim de fer tot elogi perque las cansons anteriors publicadas per la mateixa autora, son garantía del sentiment y bon gust de la música Karr, y perque qui ho vulgui saborejar que ho compri. Encare que siguin de Karr son baratas de preu, 2'00 y 1'50 ptas. respectivament.

Felicitém a la Sra. Karr per sa feconditat artística en bé de la nostra terra.

Ja tenim Alcalde nou y's diu Lluch.

A veure si hi llucará.

Ne dubtém perque per desgracia ne tenim molts mals informes... Y encare que no, ¿vólen més mal informe que acceptar una Alcaldia de R. O.?

Republicans de bona fé, no val á badar! Si lo dels pactes y contractes fets ab el Govern ab motiu de la qüestió dels Suplicatoris no vos ha fet obrir l'ull, estudieu detingudament las paraulas textuales que ha dit en Salmerón a Madrid, després de la fórmula de transacció:

«La propaganda republicana, desde hoy rendirá un culto idólatrico al orden y a la Paz».

Eh què tal?

El diumenge dia 24 del corrent se celebrará una gran festa de propaganda catalanista a Navarres en la qual hi pendrà part un representant de LA TRALLA que farà us de la paraula en nom del nostre periódich. Ademés hi assistirà un de nostres companys a la bandera de LA TRALLA.

Ha sigut robat el domicili del President de l'Audiencia de Madrid.

El delictu ha quedat impune, lo que fa creure que els lladres animats a la resolució del suplicatori anavan a la segura.

Corran veus de que l'encament de las Corts no será pas suspensió de las sessions, sinó fi de legislatura.

No hi ha dubte de que en Maura es molt viu y de que si aixís ho fa veurém aviat el Congrés convertit en una bassa... d'oli (sense oli ja ho es are) y que tot anirà com una seda.

Y ja no parlo de componendas republicanas perque aixó es més clar que l'aygua.

Retallém:

«Madrid 11.—El diputado republicano por Barcelona señor Lerroux saldrá en breve para Galicia, yendo luego a Portugal».

Al regresar irá a Badajoz y Almadén.»

Els que ab tot y la calor que fa ens hem de quedar a Barcelona, aplaudim el viatge *veraniego* del omnipotent Lerroux. Aixó si qu'es sabéssela xalar com un Marqués!

En Marial ha fet feyna y ha obrat ab energia, potser perque sabia qu'en Corominas tornaria las cosas a son lloch.

Ha descobert municipals que se la passaven tan guapament fent de maynadera; ha descobert *treballadors* de las brigades que no treballaven y fins en un rapte d'heroisme disposá que s'enderroquessin las barracas del Paralelo...

Pero ¡Oh triste realidad! ve en Corominas y vinga desfer lo que l'altre havia fet, derogant ordres y disposant tot lo contrari del anterior lo mateix que feya en Jafá.

Hi há la ventatja de que aixís no's podrà dir que no's fassi feyna: l'un sentia y l'altre desentia... y la Pubilla que pagui!

Segueixen sense haver cobrat els pobres obrers que varen arreglar el Palau Royal del Parch pochos dias avans de la vinguda del Rey a Barcelona.

¡Quins monárquichs que córren!

Sabém que un jove alt y prim que va remoure la opinió de las donas y senyoretas de Barcelona, está si cau ó no cau per la pendent matrimonial.

Acompanyém a las *beldades*, que tiraven flors, en el sentiment que'ls hi causarà la noticia.

Pero no s'amohinin per aixó, y no oblidin que una noya es per un Rey.

Ab gran satisfacció hem de fer constar que ha quedat favorablement arreglat lo de la redacció del Cartell de la festa major de Sabadell, que com deya nostre corresponal anavan a redactarlo en castella. Felicitém al «Centre Catalá» y a todas las nombrosas entitats sabadellenas que han sortit en defensa de la rahó natural.

CACIQUISME REPUBLICÀ A PREMIÀ DE DALT

Ja fa passo de quinze ó setze anys que baix el poder de Pons Pilat, dich baix el poder del Barbut, fou crucificat, mort y sepultat aqueix poble ab motiu d'una vaga que com totas, lo desolá, y qual direcció la portaba Pons Pilat.

Avans, llavors y després, segons el vent d'ahont bufava, Pons Pilat feu bon paper, ja a n'els jueus, ja a n'els nazarens, ja a n'en Planas y Casals.

Fentho aixís s'ha guanyat el nomenament de batlle per omnia secula seculorum, a despit de sos contrincants, quinas esquesnas ha midat ab sa vara.

Els elements d'ordre, els que sols voldrien el benestar del nostre poble, fins are no li han plantat cara, havent deixat perdre moltes ocasions de ferli perdre'l mando a n'aquest revolucionari de pá sucat ab oli, convertit en senyor feudal ab gorro frigi.

Pero com no hi ha mal que duricent anys, avuy aquí la majoria del poble, cansat del caciquisme del Barbut, li marca l'alto, y aixó'l treu de polla-guera, li fa perdre l'oremus, y aquell nadar y guardar la roba, de sa política maquiavélica ja no li val, y aixís el veyém sortirse de fogó, dich d'una sessió de pluja, llamps, trons y pedregada, al crits de ¡lladres! ¡lladres! que encar retrunyen del turó d'en Pons al del Maltemps; y aixís el nostre Gnom el va veure sortir com un orat de son café, al avi-

sario que la professó de Sant Pere sortia de l'iglesia, a nanthi l'orquesta del altre partit. Sort que un senyor Morros li va fer morros y s'apaygabá, quedant content com un gos ab un os, veyent que la cobla dels seus y'ls massips seus y las sevas enramadoras deixavan d'assistir a la professó per el gran crim d'anarhi la cobla dels altres.

¡Quins demócratas y quins lliurepensadors! Pero vegé més el nostre Gnom; vegé que a causa de la pluja, en la tarde del segón dia's feyan grans balladas en la sala-teatro de son café (ja que no's podia ballar en l'envelat de la plassa), pero també vegé que negaba'l permís perque'ls del altre envelat anessin a ballar a la sala de La Cinta.

La lliure ballaruga declaro ab molt bráhó, pero sols vuy que's puga ballar al meu saló.

Jo sech republicá, ho vuy tot per igual, pero sols podrán ballá tots los del meu local.

Y aixís ho proclamá *urbi et orbe* el nostre Barbut, pero aixís com aquell li va fer Morros perque no l'interrompis las oracions, dich las professons, un d'una casa d'allá li va fer entendre que tant val cantí al pou que vé que's trenca, que tant de la vara se n'abusa que'l governador la refusa, que'l senyor Barbut se convencé y li digué: Sols perque es vosté de la casa d'allá li donch permís, que qual-sevols altres que fossen vinguts, s'haurien entornat ab los morros aixuts. Y'l nostre Gnom, al contarnosho en la redacció de LA TRALLA, nos deya:

Caciquisme republicá com el de Premiá, no n'hi ha.

Premiá de Dalt

Sr. Director de LA TRALLA.

Li dono las gracias, senyor Director, per haver telegrafiat la meva carta a n'en Font-Aixuta, dich a n'en Font-Tapada, quina contesta de Tànger li agraheixo, com també l'interés que té per la meva salut. Jo que també l'estimo a n'ell, vaig parlar al doctor Llaceta Cabras (alias Navarro) que també es l'assessor dels fraternals de «La Amistat Obrera» de Premiá de Mar, per més que las donas al saber qu'en Nabarro era solter y allá's presentá ab la seva senyora, are'n diuen pestas. Si li telegrafia pòssili memorias y diguilli que'l dia de mercat me'n compri una de poch preu, per fer la competencia a n'en Navarro.

Com que vaig veure al seu Gnom per aquí dalt quan la festa major, excuso parlar de las grans cacicadas del alcalde perpétuo senyor Barbut, ja que suposo que ab lo que diré LA TRALLA s'hi podrán llogar cadiras per sentirho.

ARGENT-VIU

Terragada de Valls

(Continuació)

May a Valls havíam vist un conjunt tan insipient, tan inútil, tan inbécil y que'ns costés tan diner. Paguém quaranta empleyats que la meitat no fan res, surtits tots de la pampada que tenen al Cassinet. El Padró, Vives y Camps, que son los més baladrers, resultan unas *fiambres*, y ademés d'aixó, dolents. Perque enganyan als obrers prometent y prometent, mentres ells se fan el ranxo en la escola dels bordets.

¡Deu meu! ¡Deu meu! ¡quina plaga! ¿quin pecat ¡oh Deu! hem fet? portémos una epidemia ó duas, si volem, tres, pero lliurémos, senyor, d'aquest *trast* del cassinet, y podrém, aixís, al menys conservar tots la honradesa d'un poble trevallador que si ha fet algun mal fet, ha sigut... creure aquests *crostas* republicans de concert.

ALSA-PREM

3 Juliol de 1904

Sant Andreu de Palomar

Sr. Director de LA TRALLA.

Molt senyor meu: Ahir va tenir lloch la festa del mercat. Reculliren almoyna, entre altres, en Porrera, que va guanyar lo càrrech per oposició en lo temps de vacaciones y en la escola d'inginyers devant d'un tribunal d'Audiencia ab jurats. Va tenir lo flamant y distingit càrrech de *conserje* el germá d'en Galf, sense barba, guanyat dit càrrech lo mateix que n'Porrera, p'els tràmits ja anomenats. El que no tenia invitació tenia que pagar un ral per entrar al *redondel* quadrat, quina barrera era saltada no més que per los de la *Juventut Republicana*. ¡Valenta disciplina! Según la voz del populacho, se reculliren molts diners, entre vehins, verdureas, pescateras, etc., etc.; é invitacions, y no més hi hagué las corridas, ganyotas, orquesta y quatre fuets y petardos, *digo un maravilloso castillo de fuegos artificiales valientemente disparados*; y dich valentment, perque'l que'l disparaba, per encender un fuet hi estaba un quart y encara'l deixaba apagat.

El germá d'en Galf, divendres al dematí, segons *testigos de vista* va arribar a la casa Gran (ahont trevallava ó no trevallava) a dos quarts de disset.

Y el dia 23, dimars, en Porrera sentat al pedris de la porta del carrer deya a un altre:

«Qui vulgui festas que se las pagui», y ara jo vos dich: «Hi estich conforme, pero nó, que vos aneu a

recullir pera celebrarlas, a cambi estaria conforme que hi haguessiu anat si 'ls diners que sobrin fossin per socorrer als obrers sens treball.»

Ara lo que vos toca, es fer públich per tot arreu, los ingresos y gastos que hi han hagut y no equivocar-se ab las sumas y restas.

CEBALLOT

2 de Juliol de 1904.

Igualada

Sr. Director de LA TRALLA.

Es una delicia lo que'ns passa aquí ab aixó del periodisme. No sé si será que l'ilustració'ns vessa per las butxacas ó que hi som refractaris; lo cert es que may en nostra ciutat ha fet forrolla cap periódich. N'hi han hagut de quizenals y setmanals; fins a voltas n'havém tingut dos, que, com a galls, s'han picat las crestas, pro res: altre cop *huelga forzosa*.

Mes els igualadins som aixís: posats a pastar fem tot cocas. Y per aixó, com els bolets en Octubre, comensan are a sortir periódichs y més periódichs ab perill del pobre lector que no tinga'l pahidor a prova... de barbaritats.

Va rompre el foc, fa cosa d'un any, una Revista profesional de Sabateria (que'ls sabaters hagin de ser els cap-devaners de la cultura igualadina) y com d'aquest ram no'n sé més sino que la canalla de casa fan anar gras al sabater a la meva eskena, callaré per no ficarme de sabatas a la galleda.

A aquest vá seguir *El Igualadino*, (2.ª época) orga (traducció literal del castellá) de la Fraternitat Republicana, setmanari republicà-unitari, lliurepensador y menja capellans, que d uns quants anys ensá dormia el *sueño de los justos*, segons frase clerical del mateix periódich, y, com que una desgracia may vé sola, se'ns anuncia pel 15 d'aquest mes el naixement d'una Revista quizenal científica-literario-romántico-ilustrada... é inconstitucional, filla de menors d'edat y dirigida per un *ex-joven banderillero* (que porta'l banderín) del Somaten. El títol de *Oleadas* ab que volen batejarla li escau de vritat ¿oy Tonet? (1) perque ab aixó de ¡Oleá! ¿qui més entés que vosté? Per lo demés aqueixa Revista ja té assegurada la suscripció ¡com qu'es dedicada especialment al bello sexo igualadino y feta per pollos!

Premiá de Mar

Sr. Director de LA TRALLA.

En ma última, deya, que li acabaria de explicá el resultat del jurat; respecte lo qual, li haig de dir que poca cosa podré afegirhi; donchs, un dels dos individuos ell mateix se fá esbollar de la societat y al altre lo expulsaren ignominiosament.

Ara contestaré a la carta del Sr. Güell, dihentli que si ell no vá tenir cap càrrech en dita vetllada, ¿per quin motiu va fer lo discurs d'obertura? ¿Per quin motiu y ab quina autorisació tractá de restablir l'ordre, dihent aqueillas paraulas que hagué de tornar enrera? Jo afirmo que'l dit senyor va ésser lo President de la comisió organitzadora y que es també President de la comisió biblioteca.

Sr. Güell: lo que diu vosté que's amant de la vritat y la justicia, li haig de dir que no es vritat, donchs vosté formant part del jurat va votar contra la justicia y contra la rahó.

Respecte a lo que diu, de que jo devant de la vritat negui'l meu nom, li haig de dir que aixó es lo que voldrían, sapiguer'l meu nom perque aixís podrien ferme pérdrer com ja han fet ab un company, donchs ja n'está tocant las conseqüencias; aixó no ho trovaria estrany si's tractés de burgesos, pero tractanse d'obers com jo mateix, m'horrifica sols el pensarho.

UN OBRER
(De la «Amistat Obrera»)

Hostalrich

Sr. Director de LA TRALLA.

Desde sa digne y benivoluda TRALLA, dono la més cordial enhorabona a n'els socis de «Jovenut d'Hostalrich», per la bona organizació de sa brillant festa celebrada 'ls dias 2 y 3 del present; donchs provaren una vegada més, ab sa bona unió y amistat, lo volguer acabar d'un cop de tralla ab

(1) No'l tractém de senyor perque som demócratas.

l'imperant caciquisme d'aquesta bonica y pintoresca vila, deixantlos sols ab quatre respectables senyors forasters que foren els únichs que'ls hi honraren la festa. Ademés dels balls y concerts tocats per la reputada orquesta ampurdanesa de La Bisbal, llogada pels socis de «Jovenut», se tocaren ayrosas sardanas, a la ribareda (propietat de en Tusell y Serra) y a n'el terme de Massana, gracias a l'absolutisme del caciquista *matutero* que'ls hi denegá'l permís pera ballar dins el poble; elewantse en la sudita ribera, y mentres tocavan las sardanas, varis globos aerostáticos representant els principals factors del caciquisme, recordant entre'ells l'Ull de Llubi, l'Aliga, el Macilent, el Xato y en Sabatassas, siguent la broma de las xamosas senyoretas y demés personas que ho presenciaren... y ara un concell: salut, patria y bons cops de tralla.

LO ROSECH DEL CACICH MÁXIM

Constantí

Sr. Director de LA TRALLA.

Mas correspondencias publicadas per LA TRALLA foren ben rebudas pel poble, que no hi vegé altre móvil que'l de fer acabar un estat de cosas que ja fá massa temps que dura. Els que per sa posició y inteligencia están cridats a arreglar la marxa administrativa y política de Constantí, verament han comprés era arribada la hora de tornar las cosas en son lloch y centre, no posantnos que estavem deu anys enrera, sinó fentse càrrech del estat pecuniari dels vehins, ab reparts modestos y equitativs, satisfes las necessitats propias de tota vila culta.

Encara que firmi ab pseudónim, tothom sab lo camí que ha de seguir pera descubrir mon nom, que respondria de las paraulas y conceptes estampats.

Un home sol, cregut que l'autor d'aquestas fuetadas era'l senyor metje, s'ha atrevit a plantar un pasquí pels cantons, pretenent entelar sa honra inmaculada; no alcansant ab son procediment baix y groller, sinó'l despreci de todas las personas discretas.

Tenim preparat el discurs que contra'l senyor Rector va fer, en una reunió de senyoras, la esposa del autor del pasquí; de manera, que's veu que son plat de cada día, es rebaijar fins a sos mateixos amichs. Si volguessim remoure porqueria, citaríam paraulas y testimonis, pero no som dels que viuhem al llot.

Ja veu lo senyor Titella, com encara fem petar LA TRALLA, y'l que petará si Deu ho vol.

ESTISORETA

Cartera de Comunicacions

P. Cessari.—No publiqué la seva resposta perque de fet no respon a la pregunta.

Ailuj.—Un altre dia será.

J. Burunat y Clarassó.—No está en carácter per LA TRALLA.

J. R. y C.—Gracias.

J. O. de Gracia.—Es molt defectuós.

Un fill de Catalunya.—La seva resposta es impublicable perque hi ha algún concepte que darrera d'esser equivocot resulta ofensiu y LA TRALLA no pot ferse solidaria d'ofensas d'altres, majorment essent firmat ab pseudónim el seu treball.

R. A. E. de Vilassar de Mar.—Las cartas no poden passar d'una quartilla.

A. V. de Tarragona.—Va

S. M. y B. de id.—Anirá

Estisoreta.—Complascut.

Un fill del Pla.—Aquest article qu'ens envia es copiat de *La Perdida*. Ja l'havíam vist y'l vam despreciar. De tots modos gracias.

J. B.—Anirá.

Fritz.—Anirá a son torn.

T. C. y C. No publiqué la seva pregunta perque essent lliure'l contestar podriam incorre en intolerancia.

Pere Vall.—Anirá a son torn.

E. G.—Molt bé; anirá a son torn.

Cent-tias.—Resulta molt llarch y de poch interés l'assumpto per LA TRALLA.

Sanch de Pussa.—Es molt sincer y molt hermós el pensament, pero aquesta armonia no regna, encare que som en camí d'aconseguirla. Envihi altres cosas.

Pastanaga!—Aixó; pastanaga.

Imp. LA RENAIXENSA, Xuclá, 13, baixos

Pel Juliol....

— Primer váren dirnos que vindria la República; després váren prométrems que vindria en Salmerón, y al últim no vé ningú.

— Home, que no sabs l'adagi? Pel Juliol ni dóna ni cargol.